

СТРАЖА

ЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Немачки пораз на Њемени

БУКУРЕШТ, 26. априла (Специјални извештај). — Овдашњи руски посланик добио је извештај, да су Руси после страховите и крваве борбе у области Њемени успели да пресеку одступницу знатним немачким јединицама. Овом победом Немци су доведени у очајно стање.

Јон.

На граници

— Дошло је до сукоба на аустро-талијанској граници —

РИМ, 26. априла

На граници је избио нов инцидент, који је јако узнемирио све духове. Влада је одржала под краљевим председништвом седницу. У политичким круговима верују да је питање учешћу Италије у рат питање од дан-два. Посланику у Бечу послана је шифрована депеша значајне садржине. Покушај кнеза Билоа, да изглади неспоразум пропао је. Очекују се значајни догађаји.

Унутрашња политика

Изјаве нових поданика

И њихове изјаве јасно и очигледно говоре да су својим положајем и својом слободом потпуно задовољни и да ништа више не желе. А зашто и да не буду задовољни и захвални? Од јучерашњих понижених и бесправних поданика и робова турских, они су постали пуноправни и слободни поданици Краљевине Србије. Они су у свему, до најсатнијих појединости, изједначени са грађанима Србије из старих граница. Имају сва могућа и по уставу прокламована права, која природно повлаче и дужности. И они су и правима и дужностима својим задовољни. Имају личну и имовну безбедност загарантовану, слободу исказивања мисли дозвољену, право да се у свима правцима, у духовном и културном, развијају, најширу могућност да се у економском и трговачком сфери крећу, занимају и развијају своје потпуно оспособљене. И сва та права у складу са њиховим дужностима; плаћање пореза, од-

говарање војној обвези, лојалност властима, што у осталом они и испуњавају са срећом и најнеом готовошћу. Они то само од срца и спонтано изјављују и нарочито наглашавају да су срећни што су дошли под широкотруду владавину Краља Петра I и да не траже никакву помоћ од Бугара, који су им, по њиховим сопственим речима, дојдали и дозлогрдили. Они су, вели, сити и пресити свих тих „благонаклоности“ Бугарске и „помагања и милости“ комитајских, која су се у саставу у суровом и ординарном пљачкању и терорисању. Они су захвални што су ослобођени, српском војском и српском помоћу, свих тих арамија и разбојника и осећају се и јесу Срби и само Срби. Ако су припадали Егзархији, они су њој припадали само из политичких и тренутно котрисних разлога, а данас припадају српској држави и најчистији су Срби. Они не желе да буду саучесници у подјима и срамним махинацијама ни званичне ни не-

званичне Бугарске и најоштрије осуђују зле радње појединих високих Бугара које очевидно иду у корист највећих људских непријатеља: Аустро-Мађара и Немца. То су у главном мисли и тежње свију изјава наших нових поданика и на њих треба обратити заслужену пажњу.

И ми захваљујемо нашим поданицима из нових области на њиховом разумео схваћеном и патриотском држању. И волимо што су дали своје изјаве у једном значајном моменту.

У Београду

Немци напуштају Брисел

— Спец. извештај —

БУКУРЕШТ, 26. апр.

Међу немачким трупама на западном бојишту примећује се комешање и неспокојство. Извршене су многе промене у официрском кору. Такође су извршене ди-

слокације трупа.

После ратног већа под председништвом маршала Хиндербуога већи део бриселског гарнизона бачен је на источно бојиште

Такође се примећује да се Немци припремају за евакуацију Брисела. У овдашњим војним круговима, ово се тумачи као последица последњих неуспеха аустро-немачких трупа на Карпатима и на Њемени.

Јон.

Луј Наполеон

— Талијански добровољац —

РИМ, 26. апр.

Принц Луј Наполеон стигао је овде и посетио је министра војног. Принц је молио да му се дозволи да се као добровољац бори у талијанској војсци!

Министарска криза

— Преговори још нису завршени. — Српске претензије. — Има наде. —

— Специјалан извештај —

НИШ, 26. апр.

Данас сам посетио једног од наших истакнутијих политичара, који је био љубазан да ми да ове објашњења о кризи коју у овим судбоносним тренутцима претрпљује цео српски народ.

„Положај кабинета г. П. Пашића, који је уздрман гласовима о великим уступцима Италији на рачун српских претензија, зависи потпуно од развоја дипломатских преговора који још нису коначно завршени између влада Тројног Споразума и римске владе. Међу њима постигнут је дефинитиван споразум само у начелу о

ФЕЉТОН

Др. Н. Зоранов:

ГРЕХ И ЗЛОЧИН

Резервни домобрански капетан са једва приметно проседам косом, са лицем као врелим зраком опаленом нишом, сабрано уз јако развијене јагоднице, са широким тамно кестењавим колутима испод усакхнутих, граорастах очију и са три златна зуба, на којима би се задржавала бела пљувачка, кад је говорио — био је Валерија одвратан својом појавом, мрзак својим речима. Она је осећала некакав кукавички дах у његовом гласу; дах у је опомињао на трулеж и девојка се грозила његовог присуства.

господина асистента Волтера, да сврати по ручку на једну партију шаха. Њој је било досадно: Вава је читала Ану Каренину и није излазило из себе.

Капетан се одружио у тек размештеној постели и његово испијено тело, бело и маљаво; на коме се јасно разликоваху плавичасте вене, сабрани мишићи, развијене кости, тело једног уморног, телесним насладама дегенерисаног човека — уживало је у пријатном гледању чисте, још незатрпане и неизгубљене, али ипак меке постеле. Он превуче руком по образу, образ је био необријан и то га је љутило, то је вређало хармоничну његових осећања. И трепнуло је у његовој глави да се обрија — приор је био у торони — али умор је био јачи и већ је почео да се разилази по удобној постели и капетан одмахну руком, па се окрете ка задку.

оним млаком, необично пријатног и њему добро познатог осећања и опружио се крајњим покретима лежећа на леђима у већ разгрејаној постели.

А зашто је овога пута њега био страх од тог осећања — то он није знао и док је покушавао да га себи објасни — резервни деомобрански капетан је заспао.

...Кључ се обртао у кључавици и његов крупан метални звук вређао је хладан, манастирски мир, а неравности светлости чађавог, гломазног фењера опртгавала је на углашеном, величавом зиду обложеном малим сликарским емалима. Капетан се окупу свога господара. И онда је јурнуо залећен ваздух кроз отворену капију и стресао тело јетног сањивог, премореног човека, чија се разбалашана глава са жуто-мрким лицем скривала под подигнутом јаком прног зимског капута. И једно крупно,

стајала је непомицна, руке је скрстила на јако развијеним куковима; она су јој биле водњикаво-плаве, ситне и скривене; лице бело, као бео восак, са понеком плавичастом пругом; а испале груду губиле су се са својим овалношћу у другу, истакнутију овалност, која је почињала одмах испод њих и чинила врло непријатан утисак, утисак одвратности, утисак невољног сажаљења.

— Наставиће се —

Краљ и Венизелос

— Специјалан извештај —

СОЛУН, 26. апр.

Венизелос је посетио Гунариса, шефа владе и са њиме је дуго конференсао. После ове конференције оба су државника била примљена у аудијенцију код краља.

Краљ је топло поздравео Венизелоса и изјавио своје радовање што га опет види. Затим му је предао својеручно писмо у коме се величају Венизелосове заслуге за Грчку и грчки народ. При расстанку краљ је одликовао Венизелоса најве-

своју природну савезницу. У самој ствари једна пријатељска балканска Славаја била би Италији најдрагоценији излазак, најсолидарнији ослонац противу будућих аустро-немачких захтева. У Јадранском мору има места за обе државе. Са Валоном би Италија имала стратегску превласт. У економном и војничком погледу она би поред слободне Славије стекла положај, који би је штитио од будућих опасности.

— Наставиће се —

Немачка и Грчка

— Потопљен грчки брод —

СОЛУН, 26. апр.

Један немачки подводни брод потопио је грчки трговачки брод који је пловио са руском заставом поред Ирске.

Догађаји у Грчкој

— Венизелос се вратио —

— Спец. извештај —

СОЛУН, 28. апр.

На позив владе и своје странке Венизелос је прекинуо свој пут и вратио се у Грчку. У Атини му је приређен сјајан дочек. Одмах по својем доласку Венизелос је одржао конференцију са својим политичким једномисленицима. Очекује се да буде примљен код краља. Његов нагли повратак доводи се у везу са крупним догађајима пред којима се Грчка налази.

Сантјаго.

Г. Пашић

Париз, 21. апр. — Поводом изјаве г. Пашића у Скупштини; „Журнал де Деба“ пише: Време је да се сетимо, да се Југословени, тежећи за својом ослобођењем, плаше изнад свега да не пређу под власт какве несловене државе.

— Наставиће се —

ним орденом Св. Спаситеља са лентом!
Ово високо одликовање изазвало је разне коментаријасе.
Држи се као сигурно, да ће Венизелос кроз дан-два обрзовати кабинет и да ће Грчка ући у акцију.

Цар и В. Кнез

— Високо одликовање —
Петроград, 25 апр.

У својој рескрипту посвећеном генералисиму Великому Кнезу Николи Цар вели: Генералисиму је остварила жељу предака освојила Црвену Русију и наставља успешно ослобођење Русије, која је још под туђинским јармом Цар изјављује, да ће тај подвиг остати за свагда озбиљна сграда у историји отаџбине и констатује по личним утисцима са свога пута по освојеној земљи ред, који тамо влада, брже Великога Кнеза око њене организације и администрације.

Захваљујући генералисиму Цар га дарује сабљом Св. Борба украшеном дијамантима са легендом за ослобођење Галиције. Сличним указом Цар одликује генерала Иванова врховног команданта југо западне војске орденом Св. Александра Невског са дијамантима.

У Дарданелима

— Успешно бомбардовање —
ДЕДЕАГАЧ, 25 апр.
Бомбардовање Дарданела продужава се са великим успесима. Из турских утврђења одговара се веома слабом артиљеријском ватром. Сувоземне трупе успеле су да заузму нове веома важне позиције на Галипољском Полуострву. Искрцавање нових трупа као и тешке артиљерије врши се веома успешно.

— Нова армија —

РИМ, 26. апр.
„Трибуна“ има извештај из Сен Рена, да је 16 хиљада колонијалних војника упућена за Дарданеле, као потпора сувоземној војсци.

— 50 хиљада. —

СОЛУН, 26 апр.
Енглези су јуче искрцали на Галипољском Полуострву 50 хиљада војника.

Руска душа

— Помоћ пострадалима на Кавказу —
Петроград, 26. апр.
Министарски савет је решио да се милион рубаља пострадалима становништву на Кавказу. Сем тога одобрено је још 350.000 рубаља на поправку школских зграда, које су за време рата уништене.

Румунија и Италија

— Постигнут Споразум —
— Специјалан извештај —

БУКУРЕШТ, 26 априла.

Преговори између Румуније и Италије приведени су крају. Јуче је овдашњи талијански посланик посетио шефа владе Братијана и са њиме је дуго конференсирао. У добробавештеним круговима влада уверење, да је на овој конференцији Братијано потписао врло важан документ, којим се Румунија обавезује да одмах по уласку Италије у акцију, ступи и она.

ЈОН.
ничара, који ће се стивити на расположење овдашњој француској мисији.

Предаја резолуције

Данас ће часништво митинга предати своју резолуцију краљевској влади, представницима Сила Споразума, и посланицима Црне Горе и Белгије.

Из фабрика шећера

Данас Ђупријска Фабрика шећера отпочиње рад. Услед оскудице у репи, она ће радити свега неколико дана.

Свечани помон

Управа Шумадинског Кола Српских Сестара праре

дила је јуче пре подне у крагујевачкој цркви свечан помен палим борцима Шумадинцима у овом и прошлом рату.

Руска болница у Београду Санитетско Одељење Министарства Војног послаће у Београд једну мисију која ће инсталисати болницу.

За Србију

Наш дописник из Солуна јавља, да се тамо налази изасланство, које очекује долазак једне нове француске мисије. Са овом мисијом стиже и једна партија од 20.000 пари војничких одела, 3 аероплана и 12 аутомобила.

Мисија броји 16 лекара.

Скопљанска хромика

Оскудица у намирницама. — Зараза. — Ратне вести. — Егзархисте. — Корзо.

И нас је постигла несрећа осталих места. У Скопљу нема намирница. Тражите, на пример шећера, нема, цигар-папира такође нема, ни дуван ни машине не можете нигде добити. Пре три дана кроз варош се електричном брзином пронела вест да је стигао шећер из Солуна. Народ појури у бакалнице и стовариште монопола, али кад тамо а оно неко слагао, од шећера нема ни помена.

Познато је да је због заразе и скопљанско позориште прекинуло свој рад, али пре десетак дана г. Нушић отиде у Ниш и чим се вратио позориште је прорадио.

Благодарећи савесном и енергичном раду наших лекара и енглеске мисије заразе у Скопљу апсолутно нема ни код војске ни код грађанства.

Са необичном пажњом прате се вести „Са бојних поља“ али смо на жалост у њима врло оскудни. Велика се важност даје савезничкој акцији код Цариграда.

После мучког напада бугарских комитета скопљански грађани бивши егзархисти, први су одржали скупштину на којој су решили да протестују против таквог рада бугарских комитета, изразили су своје гнушање и још једанпут потврдили своју верност нашој влади.

Иначе су и корзо и варош задржали свој китњаст изглед.

ПРИВРЕДА И ЕКОНОМИЈА

Узрочи пропадања наше спољне трговине

Наша земља преживљује сада и економску кризу у пуној мери. Па ипак, како је, с обзиром на домаћу потребу, разумна она мера, која ограничава наш домаћи извоз и која је требала доћи још много и много раније. Али један пример, кога ћемо сада навести и који нам даје повода за садање писање, не одговара ни у колико донетим прописима, већ у великој мери погађа животне интересе наших мештана и трговачких кругова.

Код једнога нашег трговца у Косову затекло се неколико вагона старог пасуља. Он га понуди држави по одређеној цени. Држава га комисијски прегледа и одбије, наштавши да не може послужити исхрану војске. У томе смислу изла се дотичноме и комисијско решење. Тада се дотични трговац обрати молбом министру народне привреде, с тим, да поради код министра финансија да му се допусти извоз, али се до резултата није могло доћи све дотле, докле нарочити изасланик министра народне привреде није пасуљ прегледао. Када се и тој мери приступило нашло се, да извоз пасуља није штетан по интересе државне и да му се слободно могу врата отворити у коме је смислу, дотичноме издато опет уверење. Али, сада се у Београду опет нека комисија испречила, која брани извоз поменутог пасуља, ма да је он прошао кроз све истражне перипетије и то сада, када је пасуљ већ утоварен у вагоне за извоз преко Солуна. Па нашта онда ти прегледи.

нашта су сва претходна одобрења, нашто издата уверења да пасуљ није за нас!
Или — или.
Или држава треба да прими свеколику количину пасуља по одређеној цени или нека му да разрешницу у погледу слободног располагања сопственом робом.
Грехота је људе ни криве, ни лужне упропашћавати и извозној трговини сметати и онда, када тим сметњама нема разлога.

Стога од министра народне привреде и трговине с правом очекујемо да он заштити интересе наше учмале трговине, што му је и дужност, а не да један његов чиновник одобрава а други не одобрава извоз. Па ко је сада у праву? Чије је решење у име министровог меродавно и где је крај свему томе?
Надамо се, да се министар неће оглушити поводом овога нашег изношења конкретних случајева, у коме се у име његово издају контраверзна решења, него ће и сам правди олати достојну пошту.

Бомбардовање Смирне

— Специјалан извештај —

СОЛУН, 26 апр.

Осам великих оклопача савезних отпутовале су за Дарданеле.

Из Мителене јављају, да је бомбардовање Смирне почело и да је задовољавајуће по Савезнике. Саобраћај између Дарданела и Смирне прекинут је.

Сантјаго.

НАШЕ БОЈИШТЕ

Црноргорски фронт

ХЕТИЊЕ, 25 априла. — У току 24 априла непријатељ је отворио артиљеријску ватру са которских утврђења против Прчаје Главе, али без икаквог резултата. Једна непријатељска ратна лађа долазила је до „Порто Милена“ и хтела да зароби један наш брод, али кад је наша артиљерија отворила пљубу, непријатељски брод отпловио је, не успевши ништа.

СА ЗАПАДА

Борбе на бајокет

ПАРИЗ, 25. априла. — Ноћу између четвртка и петка непријатељ је извршио два мала напада између Шампања и утврђења Босежура. Ти напади одбијени су артиљеријом и борбом на бајокет. Време је рђаво било пре подне и стога је била спречена свака акција. По подне је било јаке артиљеријске борбе на висовима Мезе.

РУСКА ОФАНЗИВА

Сјајак подвиз једне дивизије

ПЕТРОГРАД, 25 априла. — У Карпатима се продужује жива борба. 23 априла непријатељ је, задржавајући карактер фронталних напада, нападао на целом фронту без успеха, показујући симптоме јаке заморности. Наша су протав напади све чешћи. За време нашег повлачења у правцу Дукле, велике непријатељске снаге заузеле су пут одступанице 48 дивизије и опколиле је са свих страна. Међутим та дивизија којом командује генерал Икорнилов, показала се достојна славе своје прошлости, те је и преко непријатељских лешева прокрчили себи пут и ујединила се са својим корпусом. У правцу Стрјаја било је само пушкарања. На

горњем току Ломнице, 23 априла непријатељ, који се попео на планину Јаворник, био је одбијен у правцу Харска.

Заробљен немачки генерал са штабом

ПЕТРОГРАД, 25. априла. — Код Осовјеца наше трупе после огорчене борбе заробиле немачког генерала Кампра са целим дивизијским штабом.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

У нашу корист

Криза је решена

— Спец. извештај —
НИШ, 26. апр. 4.30 по подне

Овамо је стигла вест из Париза, да су преговори у Риму између Савезника и Италије свршени и да је постигнут потпун Споразум у свима питањима. Италија ступа у акцију кроз коју дан.

Питање српско-талијанско решено је у нашу корист.

Обрадовић

Артиљеријске борбе

ИЗВЕШТАЈ ВРХОВНЕ КОМАНДЕ

Крагујевац 26 Априла

24 Априла измењено је неколико артиљеријских метака код Голог брда, Датине Текије и Чевршина.

25 Априла наша артиљерија спречила је један транспорт непријатељских војника да изврши прелаз на винчанску аду и растерала једно непријатељско одељење на левој обали Дунава. Истог дана по подне водила се артиљеријска борба на положајима код Београда, у овој борби узелису учешће топови лакшег и тежег калибра са обеју страна као и аероплани и балони. Источно од Голубца према Чезови измењано је тога дана неколико артиљеријских метака са непријатељем.

Лела Перићева

— РОМАН ИЗ БЕОГРАДСКОГ ЖИВОТА — (21)

И опет је настала мучна пауза која је мучила и једно и друго. Јованка је имала тако много да му каже. Па ипак, ћутала је. Је зик јој је био везан, и није могла ни једну реч да каже. И то је било и с Павлом Перићем. И он је имао много што шта да каже — по-сао ради кога је био дошао није му ни падао на памет! — Ђутећи он се примаче столу и спусти се на једну столицу Његов поглед лутао је по соби и најзад се заустави на сто, који је био претрчан разним стварицама. На једном поглед се заустави на један ружичаст коверат, који је лежао на столу. Он напреже своје очи и виде да је и ти њему а дресиран и јак млаз крви шикну му у лице, а кроз главу му синусе разне мисли.

— Шта ли је у томе куферту? — мислио је он. — Шта ли ми то пише?! Најзад његова се рука маши писма А што да не?! Оно је ипак на њега адресирано. Па узео га он сада сам, или му га за неколико часова друкчије донесе поштар, толико есто значај! Нашта чекати. Нашта вадити мислити и у мислима погађати његову садржину. Испод ока Јованка га је посматрала. Њезвином оку није могла да узмакне нагла промена код Павла Перића, када је спазно ружичаст коверат, на коме је несигурним пртмама било исписано његово име. Она је и даље испод спуштених трепавица мотрала на Павла. Дрхтајући руком и тресући се телом као у најјачој грозници Павле Перић стаде пажљиво да цела коверат. Већ га је отворио али — оскудеваше у храброст, да развије писмо. Бојао се, али ни сам није знао од чега. Најзад, отвори писмо и његов поглед паде на први ред. Утисак је био силан, синији од грма. И он нехотице спусти руку у којој је држао писмо и пуним погледом који је одавао безграничну срећу погледа у Јованку.

Није хтео даље да чита. Први ред је био довољно јасан за њега и он се диже и приђе дивану, на коме је још увек лежала, као прикована, Јованка.

— Наставиће се —

Дневне вести

Анкетни Одбор

Данас ће бити конституисан Анкетни Одбор, народних посланика, који ће имати у зачатка да прегледа све досадање лиферације овога рата.

Руска мисија у Битољу

Кроз неколико дана отвориће руска мисија једну болницу у Битољу.

Француски четници у Србији

Кроз који дан у Србију стижу шест француских четника — добровољаца бол-

Јавка захвалности

Врачарском Подедбору Црног Крста прилежали су:

Г. Тодор Каменовић, каф. 50 дина.

По 20 дина: г. г. Денко Стојановић баштован, Милева Д. Стојановић и Брава Василић бак.

По 10 дина: Димитрије Јовановић бакалин, Цветко Јовановић кафеџија, Денко Стојановић баштован, Милева Д. Стојановић, Мица Милановић, кафеџија, Аксентије Лазовић кафеџија, Јелена Милутиновић, Х. Шулиц, Трајко Стојковић, кафеџија, Илија Спасић кравар, Јован Нешковић рез. наредник, Сима Цветковић каф., Живо Милановић трг., Пера О Мијалковић, Коста Вуковић месар, Раде Лукић кравар и Коста Гинић кафеџија.

По 5 динара: Јелачић Павловић чиновник, Давид Маљковић касалин, Милева Марковић удовца, Бранислав Живојић каф. Брава: Благоје Јаков, и Никола Радоница Старчевић трг., Дука Ристић каф., Богоје Денковић, Спира Трајковић пиљар, Јевтимије Зијаповић, Петар Динић кафеџија, Мијаило Бјелић, Н. Н., Свет. Стојановић обувар, Антоније Богдановић кравар, Михаило Д. Антоновић, Милорад Марковић опанчар, Живо-

јин Јовановић бравар, Ђорђе М. Грбовић, Триша Живоновић пиљар, Петар Милошевић трг. помоћник, Фирма Љусић — Веселиновић, Илија Јовановић трговац, Радован Филиповић трговац, Милорад Ивановић, Душан Белотрелић јак, Свет. Стојановић тргов. помоћник, Љубиша Д. Секулић и Вукосав Милиновић трговац. — Наставиће се —

НАУТА

Већу количину има на продају КОЛОНИЈАЛНА ТРГОВИНА Обрадовића и Стаиновића преко пута Народне Банке 2-5

Сандука мртвачких

има готових свију сорти код ТИШЛЕРА РАКЕ Балканска улица бр. 49. (Краљева ливара) код „ЗЛАТНОГ КРСТА“ БЕОГРАД 7-15

Готова је ЗАСЕБНА КАРТА **Дарданели** СА БОСФОРОМ И АЗИЈСКИМ БОЈИШТЕМ параћена у бојама СТАЈЕ 0-30 ДИН. **Књижара КОСТЕ В. ИЛИЋА** Београд — преко пута новог 122 Двора. 5-10

Јапанска вода за косу Ко неће да има седу косу а неће да је бојадише, тај нека узме

ЈАПАЊСКУ ВОДУ од које ће коса добити првобитну боју. 1 флаша са упустом 2.— дин. Доплатом шаљемо најмање 3 флаше. **Краљ. Срп. Дворски Фризер БРАЋА Г. ДИЊИЋ — БЕОГРАД**

Играће карте **ЈОСИФА ГЛАНЦА — JOSEF GLANZ** могу се добити код **БРАЋЕ М. АЛКАЛАЈА** — НИШ — 127 2-5

Арпаџика београдског Првог квалитета, коме треба нека се обрати у Параџицу Јовану К. Ђорђевићу, трговцу или Кости Браковичу, кафана „Пролетце“, где се може добити на веће и мање количине. Цена умерена. Имам и арпаџиково семе, и дајем га са гаранцијом. 7-10

Радња погребног предузећа **Зарија Узрениковића** ПРЕКО ОД „РУСКОГ ЦАРА“ од 1. Априла стално је отворена.